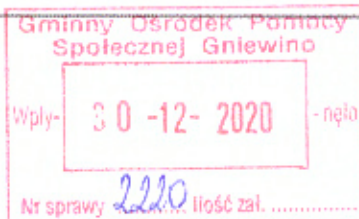

PS-VIII.431.16.2020

Gdańsk, dnia 23 grudnia 2020 r.

Pani
Renata Łuszczak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gniewinie
ul. Pomorska 40/1
84-250 Gniewino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 poz. 1477) upoważnieni pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku:

- Łukasz Chlipalski – starszy inspektor wojewódzki, kierujący zespołem inspektorów, na podstawie Upoważnienia Nr 173/2020, znak PS-VIII.0030.17.2020 z dnia 16 listopada 2020 r.

- Aleksandra Wołkowicz – inspektor wojewódzki, członek zespołu, na podstawie Upoważnienia Nr 172/2020, znak PS-VIII.0030.17.2020 z dnia 16 listopada 2020 r.

w dniach od 23 listopada 2020 r. do 4 grudnia 2020 r. przeprowadzili w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie z siedzibą przy ul. Pomorskiej 40/1, 84-250 Gniewino zwanym dalej „Ośrodkiem”, kontrolę planową w zakresie zapewnienia wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Kontrolę przeprowadzono: w okresie od 23 listopada 2020 r. do 4 grudnia 2020 r., w tym w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie w dniach 23, 24 i 30 listopada 2020 r.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 lipca 2019 r. do dnia rozpoczęcia kontroli tj. do dnia 23 listopada 2020 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej: Kontrolujący ustalili, że w okresie objętym kontrolą funkcję kierownika Ośrodka pełniła Pani Renata Łuszczak

Ustaień kontroli dokonano na podstawie:

- analizy dokumentacji,
- rozmów z Kierownikiem i asystentem rodziny,
- zestawień tabelarycznych przygotowanych przez Kierownika Ośrodka.

Ocena skontrolowanej działalności

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie w zakresie objętym kontrolą oceniono negatywnie.

Ustalenia kontroli:

- I. **W zakresie utworzonego i funkcjonującego w Gminie Gniewino systemu wsparcia i pomocy, skierowanego do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**

W dniu rozpoczęcia kontroli, w Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie obowiązywał statut przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/283/2017 r. Rady Gminy Gniewino z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie [akta kontroli str. 12-20].

Kontrolujący ustalili, że w obowiązującym statucie określono zadania Ośrodka poprzez wskazanie poszczególnych ustaw. Zgodnie z § 2 ust. 20 Statutu, Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z § 2 ust. 27 i ust. 28, Ośrodek realizuje zadania na podstawie uchwał Rady Gminy oraz innych ustaw [akta kontroli str. 15].

Zgodnie z § 11 ust. 1 Statutu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej kieruje Kierownik. Zgodnie z § 11 ust. 3 Statutu, Kierownik działa na podstawie pełnomocnictw i upoważnień udzielonych przez Wójta do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy oraz Gminnego zakresu innych spraw przekazanych ustawowo [akta kontroli str. 18].

Ustalono, że Wójt Gminy Gniewino, Zarządzeniem Nr 22/2012 z dnia 30 marca 2012 r., działając na podstawie art. 178 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udzielił Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji [akta kontroli str. 28].

W trakcie kontroli ustalono, że Wójt Gminy Gniewino, w dniu 29 grudnia 2017 r., udzielił Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie upoważnienia do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju

dziecka lub w czasie porodu, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” [akta kontroli str. 29].

Zgodnie z ustaleniami kontroli, organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie określa Regulamin Organizacyjny, stanowiący załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 31/2016 Wójta Gminy Gniewino z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 6, Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone gminie w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z § 5 ust. pkt 8 i 9, Ośrodek realizuje zadania wynikające z innych ustaw i aktów wykonawczych oraz uchwał Rady Gminy w Gniewinie i zarządzeń Wójta Gminy Gniewino [akta kontroli str. 21-27].

Zgodnie z § 6 ust. 1 Regulaminu, strukturę wewnętrzną Ośrodka tworzą samodzielne stanowiska pracy. W trakcie kontroli ustalono, że wśród wymienionych stanowisk pracy, jednym z nich jest stanowisko asystenta rodziny, które wskazane zostało w § 8 ust. 1 pkt 4 Regulaminu Organizacyjnego [akta kontroli str. 23].

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku gdy podmiotem wyznaczonym do realizacji zadania polegającego na pracy z rodziną jest ośrodek pomocy społecznej, w ośrodku można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej.

W § 21 Regulaminu określono zakres zadań asystenta rodziny. W toku kontroli ustalono, że zakres zadań jest niezgodny z art. 15 ust. 1 ustawy. W Regulaminie nie uwzględniono zadań asystenta rodziny określonych w art. 15 ust. 1 pkt 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 13a, 14 i 15 ustawy [akta kontroli str. 31-32].

Zgodnie z ustaleniami kontroli, szczegółowy zakres obowiązków asystenta rodziny dołączony do umowy zlecenia, również nie obejmuje wszystkich ustawowych zadań asystenta rodziny, co zostało opisane w pkt II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka poinformowała kontrolujących, że zamierza uaktualnić dokumenty organizacyjne w powyższym zakresie [akta kontroli str. 343].

Określanie w dokumentach organizacyjnych Ośrodka zadań asystenta rodziny niezgodnych z art. 15 ust. 1 ustawy stanowi nieprawidłowość.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Na terenie Gminy Gniewino w okresie objętym kontrolą, realizowany był „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 w Gminie Gniewino” przyjęty Uchwałą Nr XLIII/335/2017 Rady Gminy Gniewino z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 w Gminie Gniewino [akta kontroli str. 30-36].

W trakcie kontroli ustalono, że za opracowanie i realizację gminnego programu wspierania rodziny odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie, co zostało określone w § 5 ust. 4 pkt 8 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka [akta kontroli str. 17]. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka potwierdziła, że GOPS w Gniewinie odpowiedzialny jest za opracowanie 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny [akta kontroli str. 343].

W toku kontroli ustalono, że Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Gniewino, a w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem głównym programu jest wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z Programem, cel główny realizowany jest poprzez udzielanie rodzinom wsparcia emocjonalnego, informacyjnego, instrumentalnego i materialnego.

W programie określono również cele szczegółowe: wsparcie ekonomicznej funkcji rodziny, profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych przemocą i uzależnieniami, rozwijanie umiejętności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych, podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy, do zadań własnych gminy należy zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny. Ustalono, że w programie wspierania rodziny, w zadaniach dotyczących rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz przeciwdziałania marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych, uwzględniono zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. Realizatorem tego zadania jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie.

Zgodnie z ustaleniami kontroli, w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 w Gminie Gniewino nie ujęto zadań gminy, o których mowa w art. 176 ust. 3 lit. b i lit. c tj. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka poinformowała kontrolujących, że na terenie Gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego i nie widzi potrzeby tworzenia takich placówek [akta kontroli str. 344].

W toku kontroli ustalono, że na terenie Gminy Gniewino nie funkcjonują rodziny wspierające. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka podała, że w przypadku jednej rodziny podejmowano próbę ustanowienia rodziny wspierającej. Z uwagi na powstały konflikt pomiędzy rodzicami biologicznymi a kandydatami na rodzinę wspierającą, rodzina biologiczna nie wyraziła zgody na współpracę i w konsekwencji wyprowadziła się z terenu Gminy [akta kontroli str. 326, 344].

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie. Jako partnerów w realizacji programu wskazano: Urząd Gminy Gniewino, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Placówki Oświatowe.

Kontrolujący ustalili, że w okresie objętym kontrolą, Kierownik Ośrodka złożyła „Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie za rok 2019” [akta kontroli str. 37-39].

Z przedstawionego przez Kierownika Ośrodka sprawozdania wynika, że zawarto w nim informacje dotyczące zadań realizowanych przez asystenta rodziny. Opis realizacji zadań zawiera liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie sprawozdawczym, cele pracy asystenta rodziny, działania podejmowane przez asystenta rodziny na rzecz rodzin oraz problemy występujące w tych rodzinach.

W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka podała: „*sprawozdanie z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawieram w Sprawozdaniach z działalności GOPS za rok..... Sprawozdanie składam do Rady Gminy w terminie do 30 marca*” [akta kontroli str. 343-344].

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt gminy składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Działalność Ośrodka w przedmiotowym zakresie w okresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

II. Zapewnienie wsparcia w formie asystenta rodziny.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie zatrudniał na stanowisku młodszy asystent rodziny jedną osobę. Praca asystenta rodziny wykonywana była w ramach umów zlecenia. W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny swoje obowiązki realizował w wymiarze do 100 godzin miesięcznie, co formalnie zostało określone w umowach podpisanych przez osobę zatrudnioną i Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie. Umowy zawierane były w styczniu 2019 r. i 2020 r., na okres odpowiednio do 31 grudnia 2019 r. i 31 grudnia 2020 r. [akta kontroli str. 50-51, 54].

Zgodnie z ustaleniami kontroli, asystent rodziny pracujący w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie posiadał wykształcenie średnie i tytułu zawodowy w zawodzie pracownik socjalny uzyskany 25 stycznia 2002 r. W dniu 25 maja 2007 r. uzyskał I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny. Z przedstawionych do kontroli dokumentów wynika, że asystent rodziny w roku 2012 ukończył szkolenie pt. „Asystent rodziny” w wymiarze 48 godzin [akta kontroli str. 57-60].

Zgodnie z art. 12 ust 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystentem rodziny może być osoba, która posiada wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny, liczba godzin szkoleń nie może być mniejsza niż 230 godzin dydaktycznych, w tym 30 godzin z zakresu określonego w § 2 ust. 1 pkt 6 oraz 30 godzin z zakresu określonego w § 2 ust. 1 pkt 25.

W przypadku asystenta rodziny zatrudnionego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie, należy uznać że posiadane przez niego wykształcenie średnie oraz

certyfiikat ukończenia szkolenia innego niż szkolenie, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny, nie uprawnia do pracy na ww. stanowisku.

Mając na uwadze powyższe, osoba zatrudniona na stanowisku młodszy asystent rodziny nie spełnia wymogów ustawowych do pracy na zajmowanym stanowisku, za co zgodnie z § 11 ust. 2 Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odpowiedzialność ponosi Kierownik.

Zgodnie z art. 17 ust 2 ustawy, praca asystenta rodziny jest wykonywana w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy albo umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495), stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Z przedstawionych do kontroli dokumentów wynika, że w okresie objętym kontrolą, asystent rodziny realizował swoje obowiązki w wymiarze 100 godzin miesięcznie. Praca realizowana była w godzinach pracy Ośrodka oraz w godzinach popołudniowych.

W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka oświadczyła: *„Liczbę godzin pracy asystenta rodziny ustaliłam z pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny Asystent rodziny realizuje swoje zadania wynikające z ustawy w wymiarze 100 godz./m-c. Jeden dzień w tygodniu asystent rodziny jest obecny w GOPS i przygotowuje dokumentację, średnio 6 godzin. Pozostałe dni przeznaczam na pracę w środowisku, średnio 5-6 godzin. Praca asystenta rodziny realizowana jest w godzinach pracy Ośrodka, zdarzają się sytuacje, że asystent rodziny pracuje w innych godzinach, w zależności od potrzeb tzn. działanie interwencyjne”* [akta kontroli str. 342-343].

W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, asystent rodziny podała: *„Zazwyczaj wizytuję rodziny do południa...zdarza się, że jadą do rodzin w weekendy w związku z interwencjami”* [akta kontroli str. 334].

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie zatrudnia asystenta rodziny na podstawie umowy zlecenia, co jest zgodne z art. 17 ust. 2 ustawy. W dniu rozpoczęcia kontroli asystent rodziny obejmował wsparciem 15 rodzin z ternu Gminy Gniewino. Swoje obowiązki realizował w wymiarze do 100 godzin miesięcznie. W trakcie kontroli ustalono, że określona w umowie zlecenie liczba godzin przeznaczona na realizację przez asystenta rodziny zadań ustawowych jest niewystarczająca i przekłada się na sposób prowadzenia dokumentacji, co zostało opisane w pkt III niniejszego wystąpienia pokontrolnego [akta kontroli str. 334]. Mając na uwadze powyższe, zasadnym jest rozważenie możliwości dokonania zmian w zakresie warunków pracy asystenta rodziny.

Kontrolujący ustalili, że asystent rodziny rozlicza się z wykonanej pracy przedstawiając co miesiąc „Rejestr godzin realizacji zlecenia”. W rejestrze określa się dzień miesiąca i liczbę godzin pracy, miejsce realizacji, podpis asystenta rodziny, Kierownika Ośrodka oraz rodzin, z którymi asystent rodziny współpracuje. Taki sposób prowadzenia dokumentacji przez asystenta rodziny umożliwia rodzinom wgląd w informacje o wszystkich rodzinach, z którymi asystent rodziny współpracuje. W rozmowie z kontrolującymi, Kierownik Ośrodka poinformowała, że taki sposób prowadzenia dokumentacji jest potwierdzeniem realizacji zadań przez asystenta rodziny oraz rozważa możliwość dokonania zmian w tym zakresie [akta kontroli str. 62-65, 339].

W trakcie kontroli ustalono, że szczegółowe zakresy obowiązków młodszego asystenta rodziny, stanowiące integralną część umowy zlecenia, nie obejmowały wszystkich zadań ustawowych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy. Zakresy obowiązków nie zawierały zadań asystenta rodziny określonych w art. 15 ust. 1 pkt. 11, 13a ustawy, tj. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych oraz realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” [akta kontroli str. 52-53, 55-56].

Kontrolujący ustalili, że dokumenty formalne regulujące pracę asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie w zakresie ich zadań, nie uwzględniają zadań ustawowych określonych w art. 15 ust. 1 pkt 11 i 13a ustawy, tj. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych oraz realizowanie zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; co stanowi nieprawidłowość.

Ustalono, że w pkt 14 szczegółowego zakresu obowiązków, jako jedno z zadań asystenta rodziny wskazano: *dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku*. Zapis dotyczący dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny jest niezgodny z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, zgodnie z którym do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1, w tym przypadku Kierownikowi Ośrodka.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, asystent rodziny jest zobowiązany do podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą asystent rodziny nie podnosił swoich kwalifikacji w powyższym zakresie.

Zgodnie z ustaleniami kontroli, w Rozdziale 5 pkt 5 Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 w Gminie Gniewino, jako zadanie Ośrodka wskazano *podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, seminariach i warsztatach*. Zgodnie z art. 176 pkt 2 ustawy, do zadań własnych gminy należy tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka wskazała, że poszukiwała szkoleń dla asystenta rodziny ale z uwagi na niedogodne terminy i miejsca szkoleń, zrezygnowano z udziału asystenta rodziny w tych szkoleniach [akta kontroli str. 344].

Kontrolujący w rozmowie z Kierownikiem Ośrodka ustalili, że Ośrodek nie zapewniał asystentom rodziny możliwości korzystania z poradnictwa mającego na celu wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałaniu zjawisku wypalenia zawodowego [akta kontroli str. 344]. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy, asystent rodziny ma prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W trakcie kontroli ustalono, że asystent rodziny ma do dyspozycji w siedzibie Ośrodka swoje miejsce pracy wyposażone w: biurko, komputer, telefon służbowy stacjonarny i komórkowy. Wyjazdy asystenta rodziny w teren odbywają się z pracownikiem socjalnym

lub autobusem, wtedy Ośrodek zwraca asystentowi rodziny poniesione wydatki na bilety [akta kontroli str. 345].

Kontrolujący ustalili, że w związku z ogłoszeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz po otrzymaniu od działającego z upoważnienia Wojewody Pomorskiego Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku wytycznych w sprawie realizacji zadań asystenta rodziny w okresie epidemii, w dniu 17 marca 2020 r. Kierownik Ośrodka zorganizowała spotkanie z pracownikami i przekazała otrzymane instrukcje dotyczące pracy asystenta rodziny w sytuacji rozpowszechniania się choroby COVID-19. Wprowadzono także do odwołania ograniczenia w funkcjonowaniu poprzez zamknięcie budynku Ośrodka dla bezpośredniej obsługi klientów [akta kontroli str. 40-44, 343].

Ustalono, że zgodnie z § 2 Zarządzenia Nr 42/2020 Wójta Gminy Gniewino z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia w Gminie Gniewino zmian organizacyjnych związanych z występowaniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wirusa SARS-CoV-2, zasady funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych określają kierownicy tych jednostek. W toku dalszych czynności ustalono, że Zarządzeniem Nr 5/2020 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie organizacji pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie oraz zasad przyjmowania klientów w okresie trwania stanu epidemii choroby COVID-19 związanej z występowaniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wirusa SARS-CoV-2, w Ośrodku wprowadzono zmiany w przedmiotowym zakresie. Zgodnie z § 1 ust. 5 Zarządzenia, asystent rodziny kontaktuje się z klientami telefonicznie [akta kontroli str. 46-49].

W toku kontroli ustalono, że od momentu ogłoszenia stanu epidemii asystent rodziny kontaktuje się z rodzinami telefonicznie a w sytuacjach tego wymagających, asystent rodziny jeździ w teren [akta kontroli str. 334, 343].

Ustalono, że w związku z ogłoszonym stanem epidemii, Kierownik Ośrodka zapewniła pracownikom płyn do dezynfekcji, rękawice, maski oraz przyłbice [akta kontroli str. 334, 345].

Z przedstawionego przez Kierownika GOPS w Gniewinie wykazu wynika, że w okresie objętym kontrolą wsparciem asystenta rodziny objęto 18 rodzin, w tym 1 rodzinę w związku z wydanym postanowieniem sądu, w sentencji którego zobowiązano rodzinę do współpracy z asystentem rodziny. W kontrolowanym okresie, asystent rodziny zakończył pracę z 3 rodzinami, co zostało opisane w pkt V i VI niniejszego wystąpienia pokontrolnego [akta kontroli str. 66-73, 253].

W dniu rozpoczęcia kontroli, asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie obejmował wsparciem łącznie 15 rodzin, co jest zgodne z art. 15 ust. 4 ustawy.

W okresie objętym kontrolą, asystent rodziny nie obejmował wsparciem rodzin w myśl ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka wskazała, że w 2019 r. do Ośrodka zwróciła się klientka po jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy „Za Życiem”. Ośrodek zaproponował wtedy pomoc w formie asystenta rodziny i pracownika socjalnego, jednak klientka nie była zainteresowana tymi formami pomocy [akta kontroli str. 343].

Działalność Ośrodka w przedmiotowym zakresie w okresie objętym kontrolą oceniono negatywnie.

III. Organizacja pracy z rodziną.

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie 18 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny z powodu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezrobocia, problemów z utrzymaniem higieny osobistej, nadużywania alkoholu, problemów szkolnych dzieci oraz problemów zdrowotnych [akta kontroli str. 66 -73].

Ustalono, że w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy, co jest zgodne z art. 11 ust. 1 ustawy [akta kontroli str. 332]. Następnie pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny, co jest zgodne z art. 11 ust. 2 ustawy. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy rano, analizuje sytuację rodziny i przekazuje do Kierownika Ośrodka wnioski o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny, co jest zgodne z art. 11 ust. 3 ustawy. Po otrzymaniu wniosku, Kierownik Ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny, co jest zgodne z art. 11 ust. 4 ustawy [akta kontroli str. 81, 112, 134, 148, 178, 218, 249, 272]. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że na pierwszą wizytę asystent rodziny udaje się do rodziny z pracownikiem socjalnym i pozyskuje od rodziny zgodę na podjęcie współpracy, co jest zgodne z art. 8 ust. 3 ustawy [akta kontroli str. 82, 113, 135, 152, 179, 219, 250, 273].

Dokument „Wniosek do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny” zawiera dane rodziny, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, uzasadnienie potrzeby objęcia wsparciem asystenta rodziny, podpis pracownika socjalnego oraz podstawę prawną art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. U dołu dokumentu widnieje zdanie: „Przydzielam rodzinie asystenta rodziny zgodnie z art. 11 pkt 4 ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” oraz podpis Kierownika GOPS w Gniewinie [akta kontroli str. 81, 112, 134, 151, 178, 218, 249, 272].

Kontrolujący ustalili, że asystent rodziny wspólnie z pracownikiem socjalnym i rodziną opracowują plan pracy z rodziną podczas pierwszej wizyty [akta kontroli str. 332]. Powyższe świadczy o tym, że asystent rodziny ma mało czasu na pełną diagnozę i poznanie problemów rodziny.

Dokument „Zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem rodziny” zawiera dane rodziny tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, adres do korespondencji. W dokumencie jako podstawę prawną wskazano art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ww. druku rodzina zaznacza czy wyraża zgodę bądź nie wyraża zgody na wspieranie rodziny przez asystenta rodziny w celu przewyciężania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dokument podpisany jest przez dorosłych członków rodziny oraz przez asystenta rodziny,

który obecny jest przy podpisaniu przez rodzinę ww. dokumentu [akta kontroli str. 82, 113, 135, 152, 179, 219, 250, 273].

W trakcie przeprowadzania kontroli, w dniu 3 grudnia 2020 r. Kierownik GOPS w Gniewinie wydała Zarządzenie nr 21/2020 w sprawie ustalenia zasad pracy asystenta rodziny oraz określenia wzorów dokumentów prowadzonych przez asystentów rodziny zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie [akta kontroli str. 348-359]. W załącznikach do ww. zarządzenia określono wzory następujących dokumentów: rozliczenie liczby godzin wykonywania usług do umowy zlecenia, wniosek o przydzielenie asystenta rodziny, formularz zgody na współpracę z asystentem rodziny, formularz diagnozy/oceny sytuacji rodziny, wzór planu pracy z rodziną, wzór oceny okresowej sytuacji rodziny oraz wniosek do Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie o zakończenie objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny.

W toku kontroli ustalono, że kiedy jest taka konieczność asystent rodziny nie zapowiada swojej wizyty. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że zazwyczaj wizytuje rodziny do południa w dni robocze, ale zdarza się również, że jeździ do rodzin w weekend np. w związku z interwencją.

Ustalenia wskazują, że asystent rodziny do rodzin objętych wsparciem udaje się z pracownikiem socjalnym, jak i również z Kierownikiem Ośrodka. Na temat rodzin objętych wsparciem asystent rodziny często rozmawia z pracownikiem socjalnym w porannych godzinach pracy. Powyższe rozmowy o rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny odbywają się również w obecności Kierownika Ośrodka. W okresie pandemii asystent rodziny jest w częstym kontakcie telefonicznym, ale kiedy zachodzi taka konieczność udaje się w miejsce zamieszkania klientów. W toku kontroli ustalono, że kiedy asystent rodziny udaje się w teren, jest zaopatrzona w środki do dezynfekcji oraz maseczki [akta kontroli str. 334].

Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że notatki służbowe tworzy u klienta i daje mu do przeczytania. Z analizy akt wynika, że klient podpisuje się pod notatką sporządzona przez asystenta [akta kontroli str. 334]. Powyższe nie jest konieczne i uniemożliwia asystentowi dokładne przeanalizowanie wizyty. Należałoby rozważyć sporządzanie notatek przez asystenta rodziny już po wizycie w środowisku.

Analiza akt wykazała, że w niektórych notatkach służbowych sporządzanych przez asystenta rodziny opisana jest tylko sytuacja jaką asystent rodziny zastał u klienta, brak jest natomiast opisu działań jakie asystent rodziny podjął [akta kontroli str. 92-93, 125, 146, 169, 190, 213, 306, 324]. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że pracuje 100 godzin miesięcznie, ale przydałoby się więcej na prowadzenie dokumentacji [akta kontroli str.334]. Maksymalna liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (15 rodzin) przy wymiarze godzin pracy asystenta rodziny skutkuje niedokładnym prowadzeniem dokumentacji np.: sporządzaniem planu pracy z rodziną bez pogłębionej diagnozy sytuacji rodzin.

Ustalenia wskazują, że Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie prowadzi nadzór nad dokumentacją prowadzoną przez asystenta rodziny [akta kontroli str. 345].